

MİMARLIK

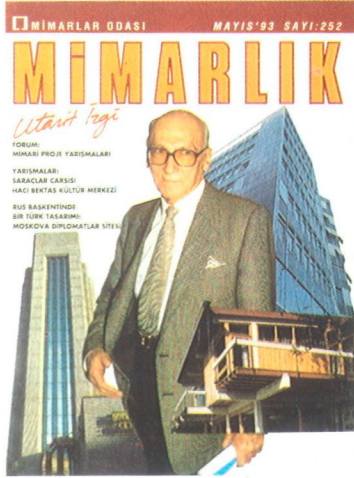
Utandır İrgi

FORUM:
MİMARİ PROJE YARIŞMALARI

YARIŞMALAR:
SARAÇLAR ÇARŞISI
HACI BEKTAŞ KÜLTÜR MERKEZİ

RUS BAŞKENTİNDE
BİR TÜRK TASARIMI:
MOSKOVA DİPLOMATLAR SİTESİ

İ Ç İ N D E K İ L E R

MİMARLIK'TAN 11

HABERLER 12

ODA'DAN 14

FORUM: MİMARİ PROJE YARIŞMALARI

MİMARİ YARIŞMALAR ÜZERİNE *ÖZKAN SUNAR*..... 19

YARIŞMALAR MİMARLIK MESLEĞİNİN SAHTE İSTİHDAM ARACI OLARAK KULLANILIYOR ! *HAYDAR KARABEY* 19

YUVARLAK MASA: "NEDEN YARIŞIYORUZ ?" "NASIL YARIŞMALIYIZ ?"..... 20

İNCELEME / ARAŞTIRMA

YAPI SİSTEMLERİNİN MİMARİ BİÇİMLENME ANLAYIŞINA BAĞLI OLANAK VE KISITLARI -I- *YONCA AL*..... 24

YARIŞMALAR:

ANKARA ULUS - TARİHİ KENT SARAÇLAR ÇARŞISI

SARAÇLAR ÇARŞISI YARIŞMASI ÜZERİNE *AHMET UZEL*..... 26

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ-I VELİ KÜLTÜR MERKEZİ

HACI BEKTAŞ KÜLTÜR MERKEZİ YARIŞMASI VESİLESİYLE YARIŞMALAR ÜZERİNE DÜŞÜNCELER *TURGUT CANSEVER* 32

PROJE / UYGULAMA

MOSKOVA DİPLOMATLAR SİTESİ *Y. ERDEMİR, S. ERDEMİR, M. ÖZ*..... 39

MİMARİ MİRAS

TÜRKİYE'NİN UNUTULMUŞ GÜRCÜ KİLİSELERİ *ÇEV: ALEV ERKMEN*..... 43

GÖRÜŞLER

İNGİLTERE'DEN GELEN UĞULTULAR *SELMA GÖKER*..... 47

İSPANYA'DA GALLERYA *H. SEMİH ERYILDIZ* 47

GAYRİMEŞRU MİMARLIK *ÖZKAN SUNAR*..... 48

BİLGİSAYAR: SAYAR MI, SAYMAZ MI? *AHMET SÖNMEZ*..... 48

AĞA HAN MİMARLIK MİSYONU VE DEMİR EVLER *CAN ÇİNİCİ, ESRA AKCAN* 50

BİR MİMAR: UTARİT İZGİ

UTARİT İZGİ İÇİN *AFİFE BATUR*..... 52

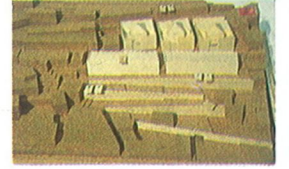
BİR İSTANBUL EMEKÇİSİ: UTARİT İZGİ *OKTAY EKİNCİ* 55

YARATICILIĞI ENGELLEMİYEN NADİR BİR EĞİTİCİ - MİMAR *ERSEN GÜRSEL*..... 56

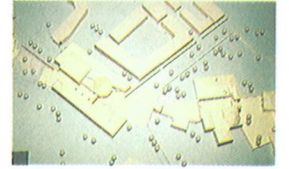
ÖĞRETMENİN SINIRINI BİLEN HOCAM *NURDOĞAN ÖZKAYA*..... 56

MİMARLIK EĞİTİMİ VE HOCAMIZ PROF. UTARİT İZGİ *IŞIK AYDEMİR*..... 57

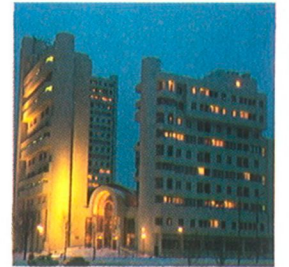
DOSTUM UTARİT İZGİ *FÜREYA KORAL*..... 57

27

32

39

48

52

YARATICILIĞI ENGELLEMİYEN NADİR BİR EĞİTİCİ-MİMAR

ERSEN GÜRSEL

Utarit izgi' yle ilk tanışmamız, bundan otuzbeş yıl önce, "İnce Yapı Dergi" sırasında oldu. İlk öğrencilik yıllarımızda beyaz gömlekli, ciddi mi ciddi bu hocanın çalışma disiplini aktarmak istediği düşünme ve yaratma yöntemini kavramakta oldukça güçlük çektiğimizi çok iyi hatırlıyorum.

O günlerde yeni birşeyler öğrenmenin zevkini de tadıyorduk. Bu özellikle hocalarımız söz konusu olduğunda çok daha keyif verici oluyordu. Mesleğe yabancıydık. Sıkı ve yoğun bir çalışma düzeni içinde çevremizde olup bitenleri izleme olanağımız da pek yoktu. Öğrencilik yıllarımızda ilk tanıdığımız mimarlar hocalarımızdı. "Mimar" kimdi? Nasıl düşünürdü? Çevresine nasıl bakardı? Bütün bu sorular, kendi aramızdaki konuşmaların konsuydu. İşte bu dönemdeki konuşmaları, anlattıkları bize biraz daha sıcak gelmeye başladı ve giderek kendisine olan sevgimizi arttırdı.

Bu derslerde, (1958 - 61) bizlere alışlagelmişin dışında bir yapı teknolojisini varlığından söz ederdi. Bize kendi çalışmalarımızda tasarım ile teknoloji arasındaki ilişkileri kurmamızı öğütledi. O'nun için yapı teknolojisini geliştirmeye cevap verecek çözümler, tuğla, taş, beton ahşap gibi malzemeleri kullanarak yapılacak tasarımlardan daha önemliydi.

Mimarlık mesleğinin ancak evrensel boyutlara taşıdığı zaman gerçek yerini bulabileceğini ve bu nedenle de dünyayı tanımanın ve izlemenin şart olduğunu söylledi. Bu amaçla da bizlere, dünyadaki gelişmelerden haberdar olacağımız yayınları, dergileri sürekli olarak izlememiz gerektiğini öğütledi.

Söyledikleri beni öylesine etkilemiş olmalıydı ki, ders dışı zamanlarımdan çoğunu Akademi kitaplığında geçirir oldum. Sonunda birkaç arkadaşla ben, kitaplıkta neyin nerede olduğunu, kitaplık memuru kadar öğrendik. Otuzbeş yıl önceki Akademi ortamı çok farklıydı. Bölümlerarası arkadaşlıklar, haftada bir olan konserler, sanat üzerine konuşmalar ve hele o Akademi holündeki sergiler arasında geçen saatler arasında bir hafta eve gitmediğimiz bile olurdu! Akademi bizim için gerçek bir sanatsal yaşam mekanydı. Böyle olunca da kimin, hangi atölyede proje yaptığı önemli değildi. İşte böyle bir ortamda biz, Utarit izgi'nin atölyesinin öğrencileri olmanın sorunlarını yaşıyorduk. O günlerdeki temel merakımız şuydu: "Niçin bizi hep kendi kendimize bırakıyordu? Neden proje çalışmalarımıza bir el atmıyordu?"

Utarit İzgi, otuz yıl önce mimarlık eğitiminde hoca - öğrenci ilişkisi için ne düşünmüş ise, bugün de benzer şeyleri söylüyor: "Hoca, mimarlık eğitiminde yol göstericidir, eğitici, deney ve birikimlerini anlatır. Öğrenciye çözüm vermez. Düşün-

me yöntemi, çözümler arasındaki farklılaşmayı doğuran koşul ve kriterleri belirler. İlkelerin ağırlıklarını tartışır. Ama kararı öğrenciye bırakır. Çünkü hiç kimsenin kimliği ile uğraşmayı düşünmez. Öğrencilerine biçim vermek onun işi değildir. Çevresine mimar gibi bakmayı salık veren bir güvence kaynağıdır."

Öğrencilerinin kişiliklerinin, yaratıcılıklarının gelişmesine özen gösteren bu düşünce yapısı, sanırım Utarit hoca'nın önemli bir özelliğidir. Onun öğrencisine olan sevgisi, eğitimine verdiği önem ve saygınlıkla özdeşleşmiştir.

Proje atölyesinde öğrencilerle yaptığı konuşmalarda, bir dünya kenti olan İstanbul'un kimliğinin korunması ve yaşatılması üzerine yaptığı konuşmaları hep anımsarım.

Yüklü ders programları ve çalışma saatlerinin çokluğu, biz öğrencilerin acemilikleri ile birleşince kendisiyle birlikte olabileceğimiz zaman sınırlanmıştı. Üstelik başkalarında göremediğimiz aşırı ciddiyet ve disiplin kendisine yaklaşmamızı da engellemişti.

O günlerde mimarlığın tanımı ile ilgili sorular, kafalarımızı meşgul eden en önemli konu olmuştu. Mimarlık eğitiminin farklı yanı neydi? Bu konuda bakın ne diyor; "Bir yapı, hocasının yıllarca bir öğrenciye vereceğinden daha fazlasını verebilir. Yapının içine giren öğrenci için eğitim süreci başlamıştır. Yapı mekanını, soyut ve somut değerlerin bir araya geldiği ve denge içinde bulunduğu bir kurgu olarak belirlir. İşte, mimarlık eğitiminin zor yanı budur. Bu denge nasıl sağlanır? İşin içine giren duyarlılık, farklı kurgular oluşturur. İşte şimdi mimarlık başlamıştır." Mimarlık eğitimi içinde bulunan kişilerin sadece teori ile değil, teori ile pratiği birlikte geliştirilmelerinin şart olduğunu her zaman söyler.

O dönemde kendisinin mimarlığı nasıl uyguladığını merak ettim. Bize anlattıkları ile kendi çalışmaları arasındaki farklılığı ya da ilişkiyi görmek istedim. Bu nedenle kısa bir süre atölyesinde çalışma olanağını buldum. En küçük işinde dahi hep aynı heyecanı taşıyordu. Malzeme seçiminden, açıklıklara, plan organizasyonundan, mekan kurgularına değin her konuda uzun uzadıya araştırma yapmaktan usanmıyordu.

Yapılarına bugün bir mimar gözüyle baktıkça kendisini daha iyi tanıyabiliyorum. O'nun için hiçbir yapı malzemesi diğerinden üstün değildir. Nitelikleri karşı olan malzemeleri yanyana getirerek onları dillendirebilir. Düşüncelerinde ayrıntıya girmeyi sevmez ama, bence bir ayrıntı ustasıdır.

Yeniliğe açıktır. Çağdaş teknolojinin gelişimini, bir grup arkadaşla birlikte yaptıkları Brüksel Pavyonu'nda bazı ipuçları ile göstermişti. O projenin yapımı sırasında heyecanını, genç bir mimarlık öğrencisi olmamıza karşın görebiliyorduk. Ne yazık ki bu yapı anılarda ve hep fotoğraflarda kaldı. Türkiye'ye getirip bir yere oturtamadılar. Bir mimarlık yapının ortaya çıkışının ne kadar zor olduğunu kaç kişi bilebilir?

Asistanlık yıllarında kendisini daha yakından tanıma olanağını buldum. Akademik mimarlık eğitimi düzeyinin geliştirilmesi, yeniden yapılaşması, genç ve dinamik bir öğretim kadrosunun oluşturulması için çabalarını hep hatırlarız.

Yaptığı işten yüksünmediğini, en küçük bir yapıyı bile ne denli heyecanla ele alıp oya gibi işlediğini izlemek mümkündür.

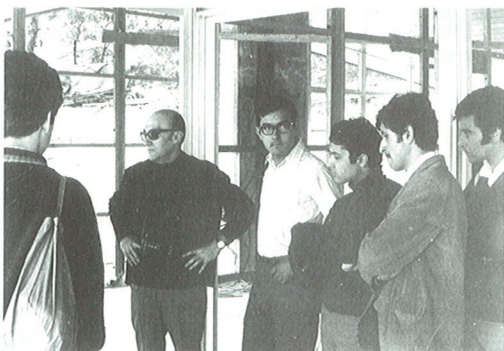
Mesleğine küstüğüne hiç tanık olmadım.

ÖĞRETMENİN SINIRINI BİLEN HOCAM - UTARİT İZGİ

NURDOĞAN ÖZKAYA

İstanbul Erkek Lisesi'nde, Keyise Hanım adında, zayıf, uzun boylu, değişik giyimli bir hocamız vardı. Sorbonne'da felsefe doktorası yapmış; bizde mantık ve felsefe dersleri veriyordu. Keyise Hanım, otorite tutkunu, öğrenciyle ilişkilerinde katı bir insandı. Ancak, derslerde konuları öğrencilerle birlikte işler, sorular sorulur, konular değiştilirdi.

Bir gün, konumuz gereği, ilkel toplumları inceliyorduk. Hocamız, "İlkel insanlar, rüya ile gerçeği ayıramazlardı" şeklinde bir genelleme yaptı. Ders sonunda, kendisine, "Peki, bu insanlar, rüyalarında öldüklerini görürlerse ne oluyordu?" diye sordum. Hoca, önce şaşırdı; sonra, "Herhalde çok korkuyorlardı" diyerek lafı çevirdi. Kendisinin, aynı zamanda, tüm tartışmalara rağmen, sonuçta öğrencinin inanmasını bekleyen bir yanı da vardı. Ben, verdiği cevap karşısında ikna olmadığım gibi, söylediğine de inanmadım. Bunu, kendisine de söyleyince, çok kızdı. Zaten, aykırı sorular da genellikle benden geliyordu. "Herkeste felsefeci sabri olmaz" dedi. Kızgınlıktan, 'felsefeci sabri' yerine, 'felsefeci sabri' sözü çıktı ağızdan. Ondan sonra da, Keyise Hanım'ın adı, bizim sınıfta, 'felsefeci sabri' kaldı!! Bütün bunları neden anlattığımıza gelince... Akademiye, öğretmen - öğrenci ilişkileri açısından, rahat bir ortamdı. Bizlere dikkatli olmamız için, iki hocayı

ÜSTTE : M.S.Ü. iç Mimarlik Bölümünde diploma kitiği yaparken.

ALTTA : M.S.Ü. Mimarlık Bölümü Proje Atölyesi çalışmaları.